

DE peetvader

VAN DE FLORIADE

„Als het mij niet lukt, lukt het jou zeker niet”, zei oud-burgemeester Gerrit Brok van Tilburg tegen Léon Frissen. De voormalige burgemeester van Horst aan de Maas bewees het ongelijk van zijn prominente partijgenoot en hengelede de Floriade binnen. De Regio Venlo kreeg de wereldexpo niet op een presenteerblad omdat alle overige kandidaten afhaakten, bezweert hij. „Ze waren bang voor ons.”

door Peter Heesen

Tientallen malen heeft oud-gouverneur Léon Frissen de Floriade bezocht. Soms in het geniep, om op ontdekkingsreis te gaan. Urenlang. Vaak in het gevolg van hoogwaardigheidsbekleders. Zoals de president van Turkije of Europa. Hare Majesteit. De halve regering van Duitsland. Ministers van Japan en China. „Het is geweldig dat dit allemaal gebeurt. Als Real Madrid in Venlo zou voetballen, zou de hele stad uitlopen. Maar hier is stiekem de hele wereld geweest. Dat is leuk.”

Frissen (62) draagt tijdens zijn bezoeken geen kaartje op zijn revers met de tekst: peetvader van de Floriade. Evenmin belt hij directeur Paul Beck om persoonlijk de slagboom te openen voor de man die de wereldexpo naar Venlo haalde. „Mijn rol is gespeeld.” Hij geniet wel als de serveerster in de Innovatoren hem een glas wijn brengt en spontaan tegen hem zegt dat ze de mooiste, tijdelijke baan van haar leven heeft. Zonder te beseffen dat de vriendelijke klant daarvoor gezorgd heeft.

Tijdens een brainstormsessie in 2001 over de toekomst van Noord-Limburg opperde Léon Frissen om de Floriade te organiseren. Hij werd op het idee gebracht door dat Haarlemmermeer zich aan het voorbereiden was op het evenement. De regio Venlo aasde als tweede tuinbouwgebied van Nederland op de status van 'greenport' en zocht naar manieren om zich in de kijker te spelen. De burgemeester van Horst aan de Maas oogste vooral hilariteit. Toch werd het luchtballonnetje niet meteen lek geschoten. Nee, Frissen kreeg het fiat om de haalbaarheid te onderzoeken.

De CDA'er ging als eerste op bezoek bij prominent partijgenoot Gerrit Brok, die tot 1997 burgemeester was van Tilburg. Die stad had de strijd om de Floriade 2002 verloren van Haarlemmermeer. „Ik wilde weten waarom Brok, die gold als een bestuurlijk fenomeen, had gefaald. Bij het afscheid zei hij: als het mij niet lukt, lukt het jou zeker niet.” Frissen kreeg wel de steun van Jacques Teele, algemeen directeur van FloraHolland en afkomstig uit Noord-Limburg. De bloemenvulling uit Aalsmeer wilde via een vestiging in Venlo de Duitse markt beter bedienen. De Floriade zou de entree kunnen

vergemakkelijken.

Frissen rapporteerde aan de regio dat zijn hersenspinsel kans van slagen had. Als voorwaarde gold wel dat de gemeenten in Noord-Limburg zich gezamenlijk achter het doel moesten scharen. „De samenwerking in de regio ging toen zeker niet van een leien dakje.” Debet was de 'machtsstrijd' tussen stad en platteland. Om de territoriumdrift te temperen, zocht Frissen een bondgenoot. Hij vond die in burgemeester Jan Schrijen van Venlo. Samen verdeelden ze vervolgens ook de taken. „Ik ging door een stenen muur, hij speelde de grote voorzener.”

De rijen sloten zich, maar Frissen en de zijnen hadden nog af te rekenen met een machtige en onvoorspelbare vijand: de pers. „Waarom is het in Haarlemmermeer fout gegaan? Door de slechte relatie tussen de gemeente en de regionale media. Die schreven: het is niets en het wordt niets. Later sloot *De Telegraaf* ook aan in het rijtje. Het gevolg: lage bezoekersaantallen, hoge tekorten. Ik heb toen iets gedaan wat ik daarvoor en daarna nooit meer heb gedaan. Ik heb contact gezocht met een gezaghebber en de journalist van *Dagblad De Limburger*. Het was Twan Mientjes, die inmiddels overleden is. Ik vroeg hem hoe de krant de Floriade zou volgen. Die benadering is gebleven. Er is wel wat geschreven over de salarissen van de directie, maar over het algemeen was de sfeer goed.”

Het enige dat restte, was een reisje naar Maastricht. De bestuurders van de regiogemeenten gingen op visite bij Gedeputeerde Staten van Limburg. Na de collegevergadering op dinsdagochtend mocht het gezelschap aanschuiven om de boze plannen te ontvouwen. De presentatie werd besloten met de mededeling: „En we hebben ook nog tien miljoen euro nodig.” „Gouverneur Van Voorst versliktte zich in zijn koffie. Maar na afloop hadden we wel die tien miljoen euro op zak.” De gemeenten waren bereid een risico te nemen. „We gingen uit van de verkoop van twee miljoen kaartjes. Dat was het aantal dat in Haarlemmermeer was verkocht. Als er minder bezoekers komen, moeten de gemeenten de overige kaartjes betalen.”

Frissen diende namens de regio een *bidbook* in en zag vervolgens alle andere kandidaten één voor één afhaakten. De financiële risico's zouden te

groot zijn, zo werd verwezen naar voorgaande edities die werden afgesloten met forse tekorten. Flauwekul, stelt Frissen. „Ze waren bang voor ons. Echt. Ze waren bang voor gezichtsverlies omdat wij zo'n goed plan hadden. Waarom denk je dat er nu weer voldoende kandidaten zijn? Terwijl we midden in een crisis zitten! Ze zien dat wij er een enorm succes van maken en willen dat ook.”

In tien jaar tijd heeft Frissen slechts één probleem gehad: de realisering van de markante kantoren op het Floriadeterrein. Door de kredietcrisis durfden projectontwikkelaars het niet aan om te investeren in de Villa Flora en de Innovatoren. Door „puur toeval”, zoals Frissen het noemt, werd hij benoemd tot commissaris van de koningin in Limburg. Samen met gedeputeerde Ger Driessen uit Horst vormde hij een „vanzelfsprekende tandem die overal doorheen fietste”. Geweeën wisten ze te berekenen dat de provincie de Innovatoren bouwde en de regio Venlo de Villa Flora.

Het feest kon beginnen. Het beste besluit dat de regio heeft genomen, aldus Frissen, was de bemoeienis van de politiek beperken. Een stichting kreeg de opdracht de Floriade te organiseren, een raad van commissarissen hield toezicht. „In die raad hadden vertegenwoordigers van de overheid geen meerderheid, hoewel ik dat graag wilde. Als wij moeten betalen, dan willen we ook bepalen. Het afbreukrisico is immers en groot, evenals de verleiding om onbetaalde rekeningen over de schutting naar de gemeenten te gooien.” De Nationale Tuinbouwraad, eigenaar van het concept Floriade, bleek echter onvermurwbaar. Frissen: „Gelukkig heeft het goed uitgepakt.”

Frissen had soms nog wel zijn bedenkingen. Zo stond hij niet te juichen bij de benoeming van Paul Beck als algemeen directeur van de tuinbouwexpo. „Hij kwam niet uit de wereld van de tuinbouw of de economie. Nee, hij kwam van de Efteling en zei dat hij sfeer kwam verkopen. Moeten we het daarmee redden? vroeg ik me af. Nou, hij kan dus echt sfeer verkopen. Ook topman Piet Moerland van de Rabobank moest vorige week erkennen dat Beck het goed heeft gedaan. Hem komt alle er van het succes toe.”

Morgen sluit de Floriade zijn poorten en wordt de balans opgemaakt. Frissen hoopt dat de wereldexpo

twee miljoen betalende bezoekers heeft getrokken. „Maar als het er 1,9 miljoen zijn geweest, is het nog een succes.” Hij wijst erop dat de samenwerking in de regio de stresstest heeft doorstaan door alleen al het evenement samen te organiseren. Ook haalt hij aan dat de onbekende streek zich aan de wereld heeft gepresenteerd. „Wie weet hoeveel waardevolle contacten dat heeft opgeleverd voor ondernemers in de land- en tuinbouw en de logistiek.” Frissen benadrukt dat de organisatie van de Floriade heeft geleid tot de aanleg van de Greenportlane en de A74. „Over dat stukje autoweg tussen Venlo en Duitsland werd dertig jaar gesproken. Zonder Floriade was er mogelijk nog eens dertig jaar over gesproken.”

Het Floriadeterrein heet straks Venlo Greenpark en wordt een hoogwaardig bedrijventerrein in het hart van Greenport Venlo. Die status ontving de regio na de opdracht voor de Floriade 2012. Door de aanhoudende economische crisis is de vastgoedmarkt in het slop geraakt en dreigt het exploitatiecontract van het bedrijventerrein veel hoger uit te vallen dan de geraamde 2,7 miljoen euro in 2024.

„Pech”, meent Frissen. Maar niet onoverkomelijk. De economie zal openen, de ontwikkeling van Greenport Venlo zal gestalte krijgen. Het is zaak om vol zelfvertrouwen en ambitie naar de toekomst te kijken. „De van nature schuchtere Noord-Limburger moet niet terugkruipen in zijn schulp. Hij moet zich niet laten verliezen om bij tegenwind concessies te doen aan de opzet van Venlo Greenpark. Het plan is perfect om kennis en ervaring van de intensieve land- en tuinbouw te bundelen en zo te komen tot innovaties die nodig zijn om voedselproblemen in de rest van de wereld op te lossen. Een soort Science Port voor de agrarische sector. Daarvoor is durf en ideeënrijkdom nodig, maar we zitten niet voor niets in de slimste regio van de wereld. De politiek zou creatieve en ondernemende mensen als Jan Klerken van Scelta Mushrooms de ruimte moeten geven. Ze zou volgend en stimulerend moeten zijn. Nu kijken partijen nog te vaak eerst wat er in hun programma's geschreven staat. Je merkt het, ik bekleed geen politieke functie meer. Maar zonder gekheid: mijn advies zou zijn: zet die stip op de horizon en houd die in het vizier. En durf gekke dingen te doen. Anders was de Floriade er ook niet gekomen.”

Léon Frissen: „Als er 1,9 miljoen bezoekers zijn geweest, is de Floriade nog een succes.”

foto Jurgen Mols